

Ministerstwo Edukacji i Nauki

Departament Współpracy z Samorządem Terytorialnym

DWST-WPZN.5027.74.2022.DC

Warszawa, 13 grudnia 2022 r.

Szanowny Panie,

odpowiadając na Pana zapytanie, które wpłynęło 19 października 2022 r. drogą elektroniczną, Ministerstwo Edukacji i Nauki przedstawia następujące stanowisko w sprawie.

Tryb prowadzenia postępowania wyjaśniającego oraz postępowania dyscyplinarnego dla nauczycieli uregulowany został w rozdziale 10 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela¹ oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie szczegółowego trybu prowadzenia postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego wobec nauczycieli oraz wznawiania postępowania dyscyplinarnego².

Wskazać należy, że prowadzenie postępowania wyjaśniającego jest podstawowym obowiązkiem rzecznika dyscyplinarnego powołanego przez organ, przy którym działa komisja dyscyplinarna pierwszej instancji, w toku którego, stosownie do art. 85g ww. ustawy oraz § 3 ww. rozporządzenia rzecznik dyscyplinarny:

- dąży do wszechstronnego wyjaśnienia sprawy, badając i uwzględniając wszelkie okoliczności w celu ustalenia, czy został popełniony czyn uchybiający godności zawodu nauczyciela lub obowiązkowi, o których mowa w art. 6 Karty Nauczyciela, albo czy zachodzą przesłanki umorzenia postępowania wyjaśniającego;
- zbiera, przeprowadza, zabezpiecza i utrwała dowody konieczne do wyjaśnienia sprawy, w tym przesłuchuje świadków i zasięga opinii biegłych oraz przegląda akta osobowe nauczyciela, którego dotyczy postępowanie wyjaśniające, a także sporządza z nich notatki i kopie. Przy czym nie wyłącza to prawa do zgłoszenia wniosku dowodowego przez nauczyciela, którego dotyczy to postępowanie;
- przesłuchuje nauczyciela, którego dotyczy postępowanie wyjaśniające w celu uzyskania jego stanowiska wobec stawianych zarzutów i zebranych dowodów oraz umożliwia mu złożenie wyjaśnień mogących mieć znaczenie dla sprawy, chyba że nauczyciel odmówił złożenia wyjaśnień.

Tak więc w toku postępowania wyjaśniającego rzecznik dyscyplinarny, którego obowiązkiem jest obiektywne i wszechstronne zbadanie sprawy w celu ustalenia czy został popełniony czyn uchybiający godności zawodu nauczyciela lub obowiązkowi nauczyciela, może m.in. wzywać i przesłuchiwać świadków. Ponadto należy mieć na uwadze przepis art. 85i

¹ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2021 r. poz. 1762, z późn. zm.).

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie szczegółowego trybu prowadzenia postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego wobec nauczycieli oraz wznawiania postępowania dyscyplinarnego (Dz. U. poz. 741).

Ministerstwo Edukacji i Nauki

ust. 1 ustawy – Karta Nauczyciela, zawierający odesłanie m.in. do przepisów art. 171 § 1, 2 i 4-7 Kodeksu postępowania karnego, które należy stosować przy przesłuchiwanie świadków. Zgodnie z przywołanymi przepisami, osobie przesłuchiwanej należy umożliwić swobodę wypowiedzi, a więc taki stan, w którym przesłuchiwany zachowuje pełną możliwość formułowania oświadczenia dowodowego zgodnie z własną wolą, a następnie można zadawać pytania zmierzające do uzupełnienia, wyjaśnienia lub kontroli wypowiedzi. Prawo zadawania pytań oprócz rzecznika dyscyplinarnego mają nauczyciel, którego dotyczy postępowanie wyjaśniające³, jego obrońca oraz biegli. Natomiast zeznania złożone w warunkach wyłączających tę swobodę nie mogą stanowić dowodu i powinny być pominięte przez rzecznika dyscyplinarnego w postępowaniu wyjaśniającym przy ustalaniu okoliczności faktycznych sprawy. Wyłączeniem swobody wypowiedzi świadka jest np.: zadawanie pytań sugerujących odpowiedź, stosowanie wobec osoby przesłuchiwanej przymusu lub groźby bezprawnej. Rzecznik dyscyplinarny może uchylić pytania sugerujące osobie przesłuchiwanej treść odpowiedzi, jak również pytania nieistotne. Podczas swobodnej wypowiedzi świadka niedopuszczalne jest, by przesłuchujący: przerywał tok wypowiedzi świadka, chyba że wypowiedź ta w szerokim zakresie wykracza poza granice określone celem przesłuchania, okazywał zniecierpliwienie, ponaglał w celu przyspieszenia relacji, rozpraszał świadka, prowadził rozmowy z innymi osobami, pouczał lub oceniał świadka, przedstawiał własny punkt widzenia lub własną ocenę zdarzeń.

Jednocześnie zauważyć należy, że zgodnie z § 6 przywołanego powyżej rozporządzenia o terminie i miejscu przeprowadzenia czynności w toku postępowania wyjaśniającego rzecznik dyscyplinarny zawiadamia nauczyciela, którego dotyczy to postępowanie, jego obrońcę oraz dyrektora szkoły, w której nauczyciel jest zatrudniony.

Mając na uwadze powyższe, o terminie i miejscu przeprowadzenia czynności w toku postępowania wyjaśniającego, w tym również o terminie i miejscu przesłuchania świadków rzecznik dyscyplinarny zobowiązany jest zawiadomić:

- nauczyciela, którego dotyczy postępowanie wyjaśniającego, a także
- jego obrońcę oraz
- dyrektora szkoły, w której nauczyciel ten jest zatrudniony.

Natomiast przesłuchanie świadka powinno nastąpić dopiero po zawiadomieniu ww. osób, w terminie i miejscu określonym w zawiadomieniu. W przypadku gdy przy przesłuchaniu świadka obecny jest obrońca nauczyciela, którego dotyczy postępowanie wyjaśniającego, oprócz rzecznika dyscyplinarnego prawo zadawania pytań ma również obrońca tego nauczyciela.

Należy zaznaczyć, że powyższe stanowisko Ministerstwa Edukacji i Nauki ma jedynie charakter opinii i nie stanowi wiążącej wykładni prawa.

Z poważaniem

Anna Boder
Naczelnik Wydziału
/ – podpisano cyfrowo/

³ Z wyjątkiem sytuacji gdy osobą przesłuchowaną jest świadek, który w chwili przesłuchania nie ukończył 18. roku życia. Wówczas przy jego przesłuchaniu nie może być obecny nauczyciel, którego dotyczy postępowanie wyjaśniające. W takim przypadku przepisy przewidują prawo obrońcy do udziału w przesłuchaniu tego świadka.